

**Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет**

**ПРОГРАМА ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ
ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ
014 СЕРЕДНЯ ОСВІТА (МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО)
для вступників на здобуття ступеня «Магістр»
на основі здобутого ступеня (освітньо-кваліфікаційного рівня)
бакалавра, спеціаліста, магістра**

Схвалено Вченою радою Інституту мистецтв
Протокол № 2 від «26» лютого 2021 р.

Голова Вченої ради
Інституту мистецтв

проф. Я.В.Сверлюк

Схвалено навчально-методичною комісією
Інституту мистецтв. Протокол №2 від 24 лютого 2021 р.

Голова навчально-методичної комісії
Інституту мистецтв

 доц. О.К.Никон

Голова фахової атестаційної комісії

 проф. М. П. Корейчук

Розробники: Крижановська Т. І.
Гумінська О. О.

Рівне – 2021

Програма фахового випробування зі спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво) для вступників на здобуття ступеня «магістр» на основі здобутого ступеня (освітньо-кваліфікаційного рівня) бакалавра, спеціаліста, магістра за спорідненою спеціальністю / Т. І. Крижановська, О. О. Гумінська. – Рівне: РДГУ, 2021. – 9 с.

Розробники:

Крижановська Т. І., кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри історії, теорії музики та методики музичного виховання РДГУ;

Гумінська О. О., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри історії, теорії музики та методики музичного виховання РДГУ

Рецензент:

Григорчук І. С., кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри пісенно-хорової практики

Програма фахового випробування для вступників на здобуття ступеня магістра за спорідненою спеціальністю визначає вимоги до рівня підготовки вступників у межах освітньо-професійної програми бакалавра, зміст основних професійних компетенцій, критерії оцінки відповідей вступників на фаховому випробуванні, рекомендовані літературні джерела.

Розглянуто на засіданні кафедри історії, теорії музики та методики музичного виховання (протокол №2 від 6 лютого 2021 р.).

ЗМІСТ

Вступ	4
Зміст програми фахового випробування	4
Порядок проведення фахового випробування	7
Критерії оцінювання знань вступників	8
Рекомендована література	8

ВСТУП

Для здобуття ступеня магістра приймаються особи, які здобули ступінь бакалавра (освітньо-кваліфікаційний рівень спеціаліста) *за спорідненою спеціальністю*, а також особи, які здобули ступінь (освітньо-кваліфікаційний рівень) бакалавра, спеціаліста, магістра або здобувають ступінь магістра не менше одного року та виконують у повному обсязі індивідуальний навчальний план за *іншою спеціальністю*.

Вступники, які обрали напрям підготовки 014 «Середня освіта (Музичне мистецтво)» повинні продемонструвати розуміння завдань сучасності та завдань, що стоять сьогодні перед загальноосвітніми навчальними закладами в цілому та перед музичним вихованням зокрема.

Вступне фахове випробування має на меті виявити:

- здатність до дослідницької діяльності в галузі музичної педагогіки (спрямування на майбутнє магістерське дослідження).

вступник має продемонструвати:

- розуміння важливості дослідницького напрямку в діяльності сучасного вчителя музичного мистецтва;

- розуміння специфіки уроку музики як уроку мистецтва, а також спільних рис з іншими шкільними уроками;

- розуміння методики музичного виховання учнів різного шкільного віку та шляхів її застосування в конкретних умовах (з урахуванням вікових особливостей та можливостей учнів, їх індивідуальних якостей і т.д.);

- знання існуючих методик з окремих питань музичного навчання, розвитку та виховання школярів;

- вміння орієнтуватись в конкретних навчально-виховних ситуаціях;

- знання методичної літератури з питань музичного виховання.

Оцінка на вступному екзамені в магістратуру є комплексною, відображає усі сторони готовності та підготовки вступника до науково-дослідної та музично-педагогічної діяльності.

Вступники беруть участь у фаховому випробуванні, що включає наступні етапи:

1. Питання з курсу «Методика музичного виховання»

2. Бесіда за темою майбутнього магістерського дослідження.

ЗМІСТ ПРОГРАМИ ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ

Музика в системі мистецтв. Музика як мистецтво, що відображає дійсність і впливає на людину з допомогою особливо організованих за часом звучання (ритм) і висотою (мелодія, лад) звуків.

Вплив музики на емоційний та духовний світ людини, здатність викликати думки та асоціації, народжуючи в уяві образи, які є особливим відображенням оточуючого світу.

Специфічні особливості музики: мелодія – думка, що генетично пов'язана з інтонацією людської мови; лад, ритм, метр, гармонія, тембр – засоби створення музичного образу.

Музичне мистецтво – незамінний і могутній засіб формування особистості: емоційної сфери, культури почуттів, моральних норм, позитивних рис характеру, високоморальних потреб, ідеалів, цінностей, естетичного смаку та естетичних потреб.

Музичне мистецтво як засіб формування здатності сприймати, розуміти, інтерпретувати й оцінювати твори мистецтва, розвитку музичних здібностей, творчої активності, творчих здібностей (уяви, фантазії, імпровізації та інтерпретації), пізнавальних процесів (уваги, пам'яті, мислення), виконавських здібностей, здатності до художньо-творчої реалізації.

Розширення кругозору, пізнання краси в житті та мистецтві, досягнення зв'язків музики з життям, жанрової, інтонаційної та процесуальної сторін музичного мистецтва, пізнання художніх цінностей, формування системи знань про сутність, види та жанри мистецтва, особливості музичної мови, збагачення емоційно-естетичного досвіду.

Шляхи творчого розвитку школярів в музичній діяльності.

Напрямки учнівської творчості: літературний, образотворчий, театральнo-драматичний, музичний.

Уявне та реальне експериментування з виразними засобами, імпровізації та різноманітні спроби створення музики.

Зацікавлення винаходом власної інтерпретації музичного твору, підголосків і варіантів наспіву, власного варіанта інсценізації пісні, власного елементарного інструментального супроводу, власної вправи для розспівування тощо.

Основні напрями дослідницької роботи вчителя музики.

Аналіз власної музично-педагогічної діяльності, узагальненням досвіду кращих учителів, застосуванням ефективних методичних прийомів з потребою здійснювати на практиці педагогічний експеримент.

Уміння спостерігати та аналізувати навчальний процес, виявляти та систематизувати педагогічні факти, прогнозувати рівень музично-естетичних знань та розвитку школярів.

Розробка методів музично-педагогічного дослідження, вирішення тієї чи іншої музично-педагогічної проблеми з методологічних позицій.

Урок музичного мистецтва в загальноосвітньому навчальному закладі.

Загально педагогічна структура уроку: повідомлення теми, мети, завдань уроку, мотивація учіння школярів; перевірка, оцінка і корекція засвоєних раніше знань, навичок, умінь; відтворення і корекція опорних знань учнів; сприймання та осмислення, узагальнення та систематизація учнями нових знань; підсумки уроку, повідомлення домашнього завдання. Специфіка та варіативність структури уроку музичного мистецтва

Види діяльності на уроці музичного мистецтва.

Гра, навчання, праця – види діяльності, що здійснюють найбільший вплив на розвиток особистості (генетично змінюючи одна одну, вони співіснують протягом усього життя людини). Діяльність композитора, виконавця та слухача як

основа видів музичної діяльності: творчість, спів, рухи під музику, гра на елементарних музичних інструментах, слухання, теоретичне вивчення музики.

Методи музичного виховання. Загально педагогічні методи викладання музики. Класифікації: за джерелом отримання інформації, за характером пізнавальної діяльності учнів; за характером логічного мислення; за принципом розчленування чи об'єднання знань.

Позаурочна музично-виховна робота в загальноосвітніх навчальних закладах.

Розвиток виконавських навичок у хоровому колективі.

Співоча діяльність – найбільш доступний спосіб музикування. Хор як музична організація, вокально-виконавський колектив, об'єднаний і організований творчими цілями і завданнями. Головна мета: розвиток особистості дитини, розвиток його емоційної сфери, інтелекту, зародження і розвиток естетичних почуттів, становлення моральної позиції, пізнання законів людської моралі. Принципи організації музично-виховної роботи в шкільному хоровому колективі: єдина спрямованість, систематичність, комплексний характер музичного впливу на особистість дитини в системі класної і позаурочної роботи; демократичність.

Принципи навчання (дидактичні принципи) як основоположні ідеї, що пронизують собою всю систему науково-дидактичного знання. Врахування дидактичних принципів навчання – науковості, доступності, систематичності, наочності, - на уроках музичного мистецтва.

Проблеми музичної освіти та виховання на сучасному етапі.

Інноваційні пошуки гуманізації навчання і виховання школярів на сучасному етапі розвитку української шкільної освіти.

Види новітніх технологій: інтегративні, проблемно-евристичні, ігрові художньо-педагогічні, інтерактивні, комп'ютерні, модульні, сугестивні.

Інтерактивне навчання музики в ЗНЗ.

Проблема інтересу в методиці музичного виховання школярів.

Інтерес як вибіркова спрямованість психологічних процесів людини на предмети і явища дійсності, прагнення займатися діяльністю, що приносить задоволення.

Стимулювання інтересу до музики та уроків музичного мистецтва через зміст навчання; через методи та форми навчання; через міжособистісні стосунки в колективі.

Організація слухання музики: вступна частина (бесіда-зацікавлення, питання, завдання перед сприйманням), слухання музичного твору, бесіда-аналіз, обговорення творчих інтерпретацій, «створення композицій» тощо.

Перелік питань з курсу «Методика музичного виховання»

1. Музика в системі мистецтв: виразні, освітньо-виховні можливості.
2. Основні етапи становлення вітчизняної музично-виховної системи.
3. Педагогічні ідеї представників школи М. Лисенка (К. Стеценка, М.Леонтовича, Ф. Колесси, В. Верховинця).
4. Шляхи творчого розвитку школярів в музичній діяльності.

5. Позаурочна музично-виховна робота в ЗНЗ.
6. Видатні представники зарубіжної педагогіки, основні положення окремих методичних систем.
7. Сучасні підходи до уроку музики, основні вимоги, загальна характеристика форм музичної діяльності школярів.
8. Проблеми музичної освіти та виховання на сучасному етапі.
9. Новітні технології навчання в музичній педагогіці.
10. Інтерактивне навчання музики в ЗНЗ.
11. Проблема інтересу в методиці музичного виховання школярів.
12. Музичне сприймання як психолого-педагогічна проблема.
13. Основні напрями дослідницької роботи вчителя музики.
14. Урок музичного мистецтва в ЗНЗ. Методика його проведення.
15. Методи музичного виховання.
16. Розвиток виконавських навичок у хоровому колективі.
17. Комплексність використання різних видів діяльності на уроці музичного мистецтва.
18. Інтеграція мистецтв на уроці музичного мистецтва.
19. Програми дисциплін художньо-естетичного циклу за державним стандартом.
20. Зміст, завдання дисциплін художньо-естетичного циклу в ЗНЗ.

ПОРЯДОК ПРОВЕДЕННЯ ФАХОВОГО ВИПРОБУВАННЯ

Допуск до вступного випробування вступників здійснюється за умови наявності екзаменаційного листа та документа, який засвідчує особу (паспорта, свідоцтва про народження тощо).

Вступне випробування проводиться згідно з розкладом, складеним приймальною комісією РДГУ.

Вступникам, які беруть участь в усних вступних випробуваннях, дозволяється мати при собі ручку з чорнилом (пастою).

Вступникам, які беруть участь у фаховому випробуванні зі спеціальності 014 «Середня освіта (Музичне мистецтво)», дозволяється брати з собою музичні інструменти, перелік яких рекомендований екзаменаційною комісією, що проводить вступні випробування.

Вступники, які не з'явилися на вступне випробування без поважних причин у визначений розкладом час, до участі у подальших випробуваннях не допускаються; за наявності поважних причин, підтверджених документально, вступники можуть бути допущені до пропущеного вступного випробування (випробувань) з дозволу відповідального секретаря приймальної комісії в межах встановлених термінів та розкладу вступних випробувань.

Перескладання вступних випробувань не дозволяється.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ВСТУПНИКІВ

Шкала оцінювання 1-200 балів	Критерії оцінювання знань вступників
0-99	Демонструє нерозуміння суті питань за змістом обраної спеціальності, а також невміння розкрити їх зміст та застосувати теоретичні педагогічні положення щодо розв'язання проблем шкільної практики
100-149	Вступник демонструє правильне розуміння суті питань за змістом обраної спеціальності, однак, при цьому, він неповно й неглибоко розкриває зміст питань та виявляє невпевненість у застосуванні теоретичних педагогічних положень до розв'язання проблем шкільної практики
150-179	Вступник демонструє науково правильне й глибоке розуміння суті питань за змістом обраної спеціальності, але при розкритті змісту, теоретичної основи та історичних аспектів допускає деякі неточності та виявляє певну невпевненість у застосуванні теоретичних педагогічних положень до розв'язання проблем шкільної практики
180-200	Вступник демонструє науково правильне й глибоке розуміння суті питань за змістом обраної спеціальності, глибоке і повне розкриття їх змісту, теоретичної основи та історичних аспектів, уміння пов'язати розглядувані проблеми зі шкільною практикою

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Гончаренко С. І. Український педагогічний словник. – К.: Либідь. – 1997.
2. Гумінська О. О. Уроки музики в загальноосвітній школі: метод. посібник. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2010. – 105 с.
3. Кабалевський Д.Б. Як розповідати дітям про музику?. - К.: Муз. Україна, 1989. - 191с.
4. Кісільчук І. М. Цікаве музикування на уроках мистецтва в НУШ / І. М. Кісільчук. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2020. – 48 с.
5. Леонтович М.Д. Практичний курс навчання співу у середніх школах України.- К.:Муз.Україна,1989.-134с.
6. Масол Л. М. Методика викладання мистецтва в початковій школі. – Х.: Веста. 2008.
7. Печерська Е. П. Уроки музики в початковій школі [Текст]: Навч. посібник. – К.: Либідь, 2001. – 272с.
8. Пономаренко М. І. Педагогічна і творча діяльність українських композиторів у музично-естетичному вихованні школярів. – Рівне: РДГУ, 2003. – 300с.
9. Ростовський О. Я. Педагогіка музичного сприймання.– К.: ІЗМН, 1997.
10. Ростовський О. Я. Теорія і методика музичної освіти [Текст]: навч.-метод. посібник. – Тернопіль: Навчальна книга - Богдан, 2011. – 640с.
11. Рудницька О. П. Педагогіка: загальна та мистецька [Текст]: навч. посібник. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2005. – 360с.
12. Технологія колективного музикування [Текст]: метод. посібник / упор. О. О. Гумінська. – Рівне: РОШПО-РДГУ, 2018. – 62 с.

13. Хлебникова Л.О. Методика хорового співу у початковій школі [Текст]: метод. посібник. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2006. – 216с.
14. Черкасов В. Ф. Теорія і методика музичної освіти [Текст]: навч. посіб. / Володимир Федорович Черкасов. - Київ : Академія, 2016. - 239 с.
15. Шип С. В. Музична форма від звуку до стилю [Текст] / С. В. Шип. - К.: Заповіт, 1998. - 368 с.

Електронний ресурс

1. http://www.tnpu.edu.ua/subjects/7426/Metodyka_muz_vux/Index.htm
2. <http://nuwm.rw.ua/kmbg.html>
3. http://ostriv.in.ua/index.php?option=com_content&task=view&id=844&Itemid=1426
4. <http://video.novashkola.ua/1-klas/muzichne-mistectvo-1-klas/> ППЗ «Муз. мистецтво» 1 клас
5. <http://video.novashkola.ua/5-klas/muzichne-mistectvo-5-klas/> ППЗ «Муз. мистецтво» 5 клас
6. <http://www.classicalmusic.com.ua/music.html> Нотні архіви